

Politică | 24.06.2009

Securiștii de ieri sunt potențații de azi

"Trebuie să știm totul" a fost deviza dezbaterii desfășurată în redacția din Berlin a prestigiosului ziar german Frankfurter Allgemeine Zeitung, prilejuită de conferința autorităților de studiere a dosarelor secrete.

La dezbateri nu au participat însă membrii acestor autorități din șapte foste state comuniste, ci jurnaliști din Polonia, Cehia, România, Bulgaria și Ucraina, care se ocupă de mai multă vreme cu această temă.

În primăvara anului 1990, existau încă români care cereau organizației Amnesty International azil politic, chiar dacă regimul comunist se prăbușise și în România. Absurd este motivul acestei solicitări: "Am lucrat pentru securitate și suntem amenințați cu pedeapsa capitală", spuneau ei. Acestea au fost povestite la Berlin de scriitorul Richard Wagner, născut în România. El a vrut să arate cu câtă abilitate au reușit oamenii serviciilor secrete să se adapteze schimbărilor din Europa de Est. Wagner a reliefat: "Ei s-au îndreptat în trei direcții: economie, politică și înapoi în serviciile secrete, fiindcă în același timp, în primăvara anului 1990, a fost înființat noul serviciu secret, cu o denumire adaptată noilor împrejurări: Serviciul Român de Informații."

Foștii securiști au avut tot timpul din lume, mai afirmă scriitorul originar din România, fiindcă a durat 10 ani până când a fost înființat Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității. Wagner consideră că această autoritate ar face treabă bună dacă n-ar fi presiunile făcute de foștii securiști, ajunși astăzi în poziții-cheie în economie și politică.

O imagine similară a zugrăvit și jurnalistul Hristo Hristov din Bulgaria. Abia cu puțin timp înainte de aderarea țării la UE a fost creată Comisia pentru studierea dosarelor întocmite de poliția secretă comunistă. Și în Bulgaria, spune Hristov, agenții secreți ai dictaturii comuniste au reușit să-și transforme puterea politică în putere economică. El afirmă: "Nu e niciodată prea târziu pentru deschiderea arhivelor. Dacă această deschidere n-ar fi atât de importantă, nici opoziția față de aceasta nu ar fi atât de mare."

Astăzi, dosarele sunt accesibile oricui în Bulgaria și autoritatea care le gestionează publică listele foștilor agenți care ocupă în prezent posturi importante în politică, justiție și mass media. Foștii agenți nu au de suportat însă niciun fel de consecințe; actualul președinte al Bulgariei, Gheorghii Parvanov este unul dintre ei.

Spre deosebire de România și Bulgaria, în Polonia și Cehia au fost deschise arhivele imediat după anul de grație 1989 și au fost adoptate chiar legi ale lustrației care au barat drumul foștilor agenți

către funcții înalte. Cu toate acestea, doar pușini dintre polonezi cer să studieze dosarele aflate la Institutul pentru Memorie Națională. Jurnalista poloneză Paryczia Bukalska își explică în termenii următori fenomenul: "De când a apărut criza economică, oamenii se interesează de alte lucruri, de modalitățile de depășire a crizei. Polonezii sunt atât de preocupați de problemele prezentului, încât nu mai au timp să se uite înapoi."

Țelul instituțiilor însărcinate cu studierea arhivelor fostelor servicii secrete comuniste este reconstrucția trecutului totalitar și nu goana după senzațional, a subliniat Marianne Birthler, șefa Autorității federale pentru studierea dosarelor poliției secrete est-germane STASI. La Berlin ea a declarat: "Important este cum vom reuși să transmitem tinerei generații lucrurile învățate din aceste dosare. Avem aici o mare șansă. Merită să păstrăm toate aceste informații, de preferință în context internațional."

Autor: Marinela Liptcheva-Weiss / Ioachim Alexandru

Redactor: Ovidiu Suciu